
Alvorlig Jul

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Alvorlig Jul

4

Alvorlig Jul

Alvorlig Jul

Alvorlig Jul

Af Sognepræst Kaj Munk

JP, d.25.12.38[1]

HVAD ER JULEN? Hvilens Tid efter Storsalget, Festernes Tid, Madens Tid, Minder-nes Tid. Føj dertil Salmemelodiernes Tid, Duften af brændt Gran, Varme fra mange smaa Lys, Ferie, de store Børn kommer hjem. Altsammen i et Rodsammen. Er der glemt noget? Kortspil, maaske Kaneføre. Men saa er der da vist heller ikke mer.

Julen er med andre Ord den store verdslige Fest. Engang var den Solhvervsfest, et Udtryk for Menneskets Taknemlighed over, at Dagene atter begyndte at længes og den Tid nærme sig, da det var til at være til. Det er den ikke mere. Aarstiden betyder ikke *det* for os, som den betød for vore fjerne Forfædre, og som den betyder for Dyrene endnu. For de stakkels Harer og Agerhøns var der Grund til (om de da ellers forstod Kunsten) at tænde Baal Juleaften, dels fordi de fryser, og dels fordi det nu atter bærer frem mod den Tid, da man kan være tjent med at eksistere.

For Mennesket er Julen gaaet over til at være en Triumfens Fest - vi hoverer over den haarde Natur. Jo mere Dagen korter af og Mørket bliver stændigt, des mere ødsler vi med Lys og Farver og Legetøj. Lad Vinteren bare true med baade Kulde og Kedsomhed, vi foræ- rer hinanden Uld og Skind, og vi søger sammen og synger og danser. Mens de Skabninger, der er afhængige af Vejrligets Naade, kryber ind i sig selv og suger paa Labben, folder vi os just ud og kaster os over Dynger af Mad. Hoho, jo, vi kan, vi Mennesker. Det er saa hyggeligt med Snefog, ikke sandt? Her sidder vi lunt inden Døre. Og den lange Skumring er lige skabt til at stjæle sig Kys.

Var der alligevel en Ting, jeg glemte før? Kirkegangen. Naa ja. Evangeliet lyder saa kønt dér i den festsmykkede Kirke Juleaften, naar Klokkerne har kimet og Orglet brummet sit "Glade Jul". Det er dog gamle ærværdige Ord. Og Pastor Mortensen læser dem saa smukt. Man er ordentlig ved at faa en Taare i Øjet. I hvert Fald det ene. Ak ja, den kære Jul!

Men saa sker der noget aldeles forskrækkeligt. Pastor Mortensen slaar bagop. Han har besteget Prækestolen, og man har allerede sat sig andægtigt og en Smule døsig til Rette i Staderne. Den kære Pastor Mortensen! Gud velsigne ham, han taler altid saa kort! Saa trohjertigt og saa kort!

Men hør nu, hvad han siger. "Nu skal jeg hjem og spise Gaasesteg!" begynder han. Det giver straks et lille Svup i Menigheden. For det er jo sandt nok, bevares, men det er alligevel en underlig Begyndelse til en Prædiken. Gaasen hører ikke rigtig hjemme deroppe paa Forkynderstadet. Lam kan man nævne deroppe. Og Hønen, der breder Vinger.

Og naturligvis Duen. Gaasen er ikke et egentlig kristeligt Dyr. Og da slet ikke et patetisk Dyr. Men lad os nu høre. "Jo, jeg skal hjem og spise Gaasesteg", gentager Mortensen, Pastor Mortensen, og saa ser han slet ikke ud, som om han glæder sig, og nu siger han det min Sandten med rene Ord: "Desværre har jeg faaet det saadan i Aar, at jeg er bange, den

ikke rigtig vil smage mig”.

Aha, Mortensen har faaet et Maveonde. Og nu lige op til Højtiden! Trist! Trist! Den flinke Mortensen! Ak, det er bare Fanden, der hytter sine!

”For jeg tænker paa vore Arbejdsløse”, raaber han nu pludselig, ”og paa Niemøller, der mærkeligt nok hedder Martin, og paa den spanske Borgerkrig, og paa vore Halvbrødre Jøderne. Jeg synes, det er mange Aar siden, Djævelen saadan har slaaet sig op og ført det store Ord som i Aar. Lad saa gaa med Fattigdom, og lad saa gaa med Krige! Det har der altid været. Men det, der for mig er det sjælerystende, er, at de Folkeslag, man hidtil havde regnet for Føremationer i Orden og Kristendom, nu med Stolthed hengiver sig til Voldshandlinger og Gudsforfølgelse. Og vi andre sidder og ser paa det og siger: ”Det er dog forskrækeligt”, og hugger saa ind - paa Gaasen”. Pastor Mortensen er blevet rød i Kinderne, og hans Menighed er tydeligt desorienteret. Nu skulde vi være naaet til Englesangen og Hyrderne paa Marken, og saa staar her en Mand paa Prækestolen i Præstekjole en højhellig Aften og snakker Politik. Hvor glider vi hen?

Kan vi nu ikke engang i Kirken være fri for den evindelige Politik?

”Jeg vil ikke bebrejde jer jeres Verdslighed, kære Venner”. Aah, Gudskelov, nu siger han ”kære Venner”, og Stemmen er ogsaa paa Vej til at finde sit vanlige Leje igen.

”For verdslige skal vi være; derfor er vi sat her i Verden. Vi skal ikke sulte os eller klæde os i Pigge, men vi skal gifte os og have Børn og sørge for, at Hjemmet holdes oppe og Forretningen gaar godt. Det er det fine ved Jesus, at han var selv et meget verdsligt Menneske, man kunde kalde ham for Gud i Verdslighed. Han skaalede med sine gode Venner, han fik Fiskeriet til at give Overskud, dér hvor *han* var med, han var noget af en Flottenhejmer, gik med en Kjortel vævet i eet Stykke, og der blev Liv og glade Dage i Betania, naar han dukkede op”.

Ah, nu kender vi vor kære Præst i igen.

”Men glem nu ikke, at jeg kaldte Jesus for *Gud* i Verdslighed. Han var ogsaa Gud. Det var Løgn, hvert Ord, jeg nys sagde, om jeg glemte, at overalt, hvor han færdedes med sit gode Humør og sit glade meddelende Sind, bar han tillige paa den Bevidsthed, at han med hvert Skridt, han tog, var paa Vej til Golgata. Han vidste, at han skulde ofres. Midt i det festligste Lag maatte han være forberedt paa, at Gud pludselig prikkede ham paa Skulderen: ”Op, min Dreng, nu skal du ud at korsfæstes”.

Pastor Mortensen standser, og ingen i Menigheden aner, hvad dette skal føre til. Mon Præsten gør?

”Kære Venner, I ved, at jeg selv af hele mit Hjerte hvert Aar er med i Juletravlheden. I ved, at jeg aldrig har anket paa Juleverdsligheden. Skal der være Fest, saa lad der være Fest! Med kulørte Lys og Blæksprutte og Gaver og Velgørenhed i eet frydefuldt Hultertilbulter. Nej, Juleverdsligheden er ikke for stor. Men i Aar er jeg blevet bange for, at Kernen i den, Kristentroen, er for lille.

Fred paa Jorden, sang Englene”

Endelig! kære Pastor Mortensen, endelig kommer vi til Englene! Jaja, sent er bedre end aldrig.

”Men den Fred faar Jorden lært at kende, hvis ikke Guds Kirke er rede til at ofre sig selv for den i Slægt efter Slægt. Det maa være denne Offervilje, det skorter paa, siden Ufreden er blevet saa mægtig i vor Tid. Derfor skal jeg spørge dig, min Tilhører, hvad er *du* rede til at ofre for, at Guds Julegave til Menneskeheden kan blive taget i Brug? Stemmer du paa det Parti, eller er med til at skabe det Parti, der vil gøre Alvor af at opsøge Arbejde til de Ledige? Har du sparet paa unyttige Julegaver for at kunne yde mere til Indsamlingerne til de nødstedte i Israels Folk? Er du paa Vagt mod den Magelighed og den Travlhed, der vil hindre dig i at anstrenge dig til en Bøn? Og der var mange andre Ting, jeg kunde spørge dig om i Aften: Øver du dig i at kunne tage din Svigermor? Eller hvordan har du det med din Ægtefælle, bruger I Kærligheden til Skøgevæsen, eller lader I den opbygge jeres Hjem?”

Her var det, Grosserer Hansen rejste sig og gik. Men Pastor Mortensen lagde ikke Mærke til det. Han sluttede, næsten i en Hulken:

”Min Menighed, kære kristne Venner, vi lever i en Verden af Nød. Har vi taget os den Nød til vort Hjerte? Gid Gaasen maa smage os ilde, til vi har faaet det Handlingens Sind, da det gaar an, at den atter smager os godt! Her i vort lille hyggelige overfladiske Land er det ved at blive saadan, at vor Samvittighed spørger os, om vi ikke i Aar har Pligt til at ønske hinanden en *Sørgelig Jul!* Amen”.

Kaj Munk